

CABINET

Cofnodion cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 15 Ionawr, 2026.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: Y Cynghorydd L. Burnett (Cadeirydd); Y Cynghorwyr B.E. Brooks, R.M. Birch, G. John, S.D. Perkes, S. Sivagnanam, E. Williams a M.R. Wilson.

C183 CYHOEDDIAD –

Dechreuodd yr Arweinydd drwy sôn am rai materion cadw tŷ a dywedodd fod y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw, ei recordio a'i uwchlwytho i wefan Cyngor Bro Morgannwg cyn gynted â phosibl ar ôl y cyfarfod.

C184 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

C185 CYNIGION AR GYFER YMGYNGHORI AR GYLLIDEB GYCHWYNNOL 2026/27 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2026/27 I 2030/31 (AG/BA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD AR Y CYD) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad i gyflwyno cynigion cyllideb y Cyngor ar gyfer ymgynghori â thrigolion, rhanddeiliaid eraill a Phwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd y Cyngor.

Ers cytuno ar y Strategaeth Ariannol ym mis Gorffennaf 2025, roedd y Cyngor wedi cadw at ei egwyddorion arweiniol yn ystod y broses gyllidebol gyda ffocws ar gyflawni Bro 2030 (Cynllun Corfforaethol y Cyngor) ac amddiffyn ysgolion a gwasanaethau a oedd yn cefnogi'r rhai mwyaf agored i niwed. Parhaodd pwysau sylweddol i gael eu profi o ganlyniad i alw a chostau cynyddol, ar gyfer ysgolion, anghenion dysgu ychwanegol a gofal cymdeithasol.

Roedd y Cyngor wedi llobio'n helaeth ochr yn ochr â Siroedd eraill ynghylch y setliad dros dro a mynegodd yr Arweinydd ei diolch i gydweithwyr mewn Awdurdodau Lleol o bob plaid wleidyddol ledled Cymru am yr ymdrech gydunol i llobio dros werth Llywodraeth Leol a graddfa'r gwasanaethau a ddarperir i'r cyhoedd.

Roedd Treth y Cyngor yn cael ei modelu ar gynnydd o 5.5% a fyddai'n galluogi'r Cyngor i fuddsoddi mewn nifer o wasanaethau. Ers dechrau cyni, bu ffocws ar allu darparu gwasanaethau statudol a byddai'r setliad a dderbyniwyd ym mis Rhagfyr 2025 yn galluogi'r Cyngor i fuddsoddi mewn gwasanaethau yr oedd trigolion Bro

Morganwg wedi dweud eu bod yn bwysig. Byddai parhad y Rhaglen Ail-Iunio ac Arbed hefyd yn galluogi'r Cyngor i wneud arbedion trwy weithio'n wahanol.

Pe bai'r gyllideb yn cael ei chytuno, byddai'r cyhoedd yn gweld buddsoddiad pellach yn y parth cyhoeddus a £1m pellach ar gyfer ysgolion.

Dyffryn Morganwg oedd â'r 5ed Treth Gyngor isaf o holl Siroedd Cymru ac yn sylweddol is na'r cyfartaledd cenedlaethol, gan ddod y 4ydd isaf o bosibl yn erbyn Awdurdodau eraill hyd yn oed ar ôl cynnydd o 5.5% pe bai cytundeb yn seiliedig ar gynnydd rhagamcanol eraill. Roedd hyn yn destun pryder wrth edrych i ariannu'r gwasanaethau yr oedd trigolion Dyffryn Morganwg eu heisiau. Dangosodd paragraff 1.1 o'r adroddiad fod y Cyngor naill ai'n isel neu'n isel iawn o ran gwariant ar wasanaethau, gan fod y Cyngor yn gost-effeithiol, ond yr uchelgais oedd darparu mwy.

Byddai cynnydd arfaethedig o 5.5% yn y Dreth Gyngor ar eiddo Band D cyffredin yn cyfateb i £90.99 y flwyddyn, neu £1.75 yr wythnos. Fodd bynnag, roedd y Cyngor eisiau gwella a datblygu gwasanaethau ymhellach ac fel rhan o'r ymgynghoriad dros yr wythnosau nesaf roeddent yn gofyn i'r cyhoedd a ddylid cynyddu'r Dreth Gyngor 1% arall, neu 31c yr wythnos, i ddarparu cynnydd ar gyfer Gwasanaethau Ieuencid, buddsoddiad mewn gwasanaethau bysiau gwledig a gwelliannau cyffredinol i Barciau a Gerddi. Gofynnodd yr Arweinydd i drigolion Bro Morganwg gymryd rhan yn yr ymgynghoriad ac edrychodd ymlaen at y ddadl a fyddai'n digwydd yn y Pwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd ym mis Chwefror.

Croesawodd y Cynghorydd Birch unrhyw fuddsoddiad pellach mewn Gwasanaethau Ieuencid i gefnogi a darparu lleoedd cynnes a diogel iddynt gyfarfod, darparu cyfleoedd addysgol pellach ac argaeledd cyfleusterau chwaraeon o ganlyniad i ddarpariaeth ieuencid bellach.

Dywedodd y Cynghorydd Wilson fod trigolion Dyffryn Glaorgan yn falch iawn o'i barciau a byddent yn croesawu dychweliad achrediad y Faneri Gwyrdd, pe bai'n cael ei gytuno. Roedd paragraff 2.90 o'r adroddiad yn cynnwys yr amserlen ymgynghori ar gyfer y gyllideb ac yn annog y Gymuned a Phartneriaid, gan gynnwys Undebau Llafur a'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i ymateb i'r ymgynghoriad dros y mis nesaf tan 13 Chwefror. Roedd y cynigion yn gyllideb ar gyfer twf o ganlyniad i'r setliad gan Lywodraeth Cymru ac roedd yn bwysig gwrandao ar y cyhoedd am eu disgwyliadau.

Cydnabu'r Cynghorydd Williams fod yn rhaid i'r Gwasanaethau Cymdeithasol gomisiynu nifer o wasanaethau gan ddarparwyr allanol. Tynnodd yr adroddiad sylw at yr amrywiaeth o wasanaethau a ddarparwyd gan y Cyngor ar draws yr holl Gyfarwyddiaethau a gobeithio y byddai'r cyhoedd yn cefnogi'r cynigion.

Cytunodd yr Arweinydd fod ystod enfawr o wasanaethau a ddarperir gan Awdurdodau Lleol yng Nghymru, rhwng 6 a 7k o wasanaethau yr un, na fyddai'n cael eu darparu gan unrhyw un arall oni bai eu bod yn cael eu darparu gan yr Awdurdodau Lleol hynny.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y bod sefyllfa ariannol ddiweddaraf y Cyngor fel y'i nodir yn yr adroddiad yn cael ei nodi.
- (2) Y bod y rhagdybiaethau cyllido a gwariant diwygiedig, ynghyd â'r cynigion ail-lunio ac arbed drafft, yn cael eu cymeradwyo a'r adroddiad a'r atodiadau yn cael eu cyfeirio at y Pwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd ar 11 Chwefror 2026 i'w hystyried a'u trafod, gyda barn yr Aelodau yn cael ei chyfeirio'n ôl at y Cabinet ar 26 Chwefror 2026.
- (3) Y bod y gyllideb (gan gynnwys cynigion ail-lunio ac arbed) fel y'i disgrifir yng nghorff yr adroddiad a'r atodiadau yn cael ei chymeradwyo a'i chyhoeddi fel sail ar gyfer ymgynghori fel y'i disgrifir yng nghorff yr adroddiad.
- (4) Y bod y ffioedd a'r taliadau a nodir yn Atodiad D yn cael eu cymeradwyo ar gyfer ymgynghori.
- (5) Y bod y lefel sylfaenol o bwysau ariannol nad ydynt wedi'u cynnwys yn y cynigion yn cael ei nodi.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Roedd yn bwysig i'r Cabinet gael ei werthuso'n rheolaidd o sefyllfa ariannol tymor canolig y Cyngor.
- (2) Roedd craffu yn rhan hanfodol o'r broses o bennu'r gyllideb ac roedd yn bwysig bod y rhagdybiaethau ariannu ac arbedion yn cael eu dilysu a bod y cynigion arbedion yn realistig ac yn gyflawnadwy ac na fyddent yn cael unrhyw effeithiau anfwriadol.
- (3) Sicrhau bod ymgynghoriad eang yn cael ei gynnal ar y cynigion arbedion.
- (4) Sicrhau bod ymgynghoriad eang yn cael ei gynnal ar y ffioedd a'r taliadau cyn eu cynnwys yn y Gyllideb Ddrafft ar 26 Chwefror 2026 i'w cymeradwyo; mae ffioedd a thaliadau yn swyddogaeth i'r Cabinet.
- (5) Sicrhau bod y Cabinet yn ymwybodol bod gwaith ar waith i reoli a lliniaru'r pwysau hynny ond eu bod serch hynny'n cynrychioli risg ariannol sylweddol.

C186 CYNIGION RHAGLEN GYFALAF DRAFFT 2026/27 I 2030/31 (AG/BA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD AR Y CYD) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad i gael cymeradwyaeth ar gyfer Cynigion Drafft y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2026/27 i 2030/31 fel y gellir eu cyflwyno i'r Pwyllgor Craffu

Perfformiad ar y Cyd i'w hadolygu, cyn cyflwyno'r Cynigion Cyfalaf terfynol i'r Aelodau ym mis Chwefror 2026.

Roedd y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2026/27 fel y dangosir yn Nhabl 1 o'r Crynodeb Gweithredol i'r adroddiad ychydig dros £129m ac yn gyfanswm o ychydig dros £541m dros y cyfnod pum mlynedd nesaf. Byddai'r setliad cyfalaf dros dro yn galluogi cyflwyno cynigion cychwynnol y rhaglen gyfalaf i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd i ymgynghori ac adolygu.

Roedd Rhaglen Gyfalaf uchelgeisiol wedi'i manylu yn yr adroddiad a'i atodiadau ac angen i feithrin capasiti mewn rhai meysydd, yn enwedig rheoli prosiectau, er mwyn cyflawni'r rhaglenni hynny.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y bod y Rhaglen Gyfalaf ddrafft ar gyfer 2026/27 i 2030/31 yn cael ei chymeradwyo a'r rhaglen ar gyfer ymgynghori yn cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd.
- (2) Y bod yr adroddiad a'r atodiadau yn cael eu cyfeirio at gyfarfod Pwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd ar 11 Chwefror 2026 i'w hystyried a'u trafod, gydag unrhyw argymhellion yn cael eu cyfeirio'n ôl at y Cabinet ar 26 Chwefror 2025.
- (3) Y bod, yn amodol ar Benderfyniadau (1) a (2), ailbroffilio'r Rhaglen Gwella Tai yn unol â'r Cynllun Busnes Tai yn cael ei gymeradwyo fel y nodir ym mharagraff 2.30 o'r adroddiad.
- (4) Y bod y gyllideb Adnewyddu Asedau Addysg o £2m yn cael ei dyrannu fel y nodir yn Atodiad 1.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Er mwyn ymgynghori ag Aelodau ar y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2026/27 i 2030/31.
- (2) Er mwyn hysbysu'r Cabinet o sylwadau'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ar y Cyd cyn gwneud cynnig ar y Rhaglen Gyfalaf.
- (3) I adlewyrchu'r rhaglen waith ar gyfer y Cynllun Busnes Tai.
- (4) I ganiatáu i gynlluniau adnewyddu asedau gael eu cynnal yn 2026/27.

C187 CAMAU I ATAL A MYND I'R AFAEL Â THLODI (AG/BA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU BYW'N DDA) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith sy'n cael ei wneud i fynd i'r afael â thlodi ac argyfwng costau byw.

Dangosodd data fod problemau tlodi ac amddifadedd ar draws Bro Morganwg a bod costau byw yn parhau i achosi caledi i rai trigolion, gyda 7 Ardal Allbwn Ehang Haen Is ym Mro Morganwg wedi'u rhestru yn y 10% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru, i fyny o 3 yn 2019. Roedd y Mynegai yn cael ei ddadansoddi ar hyn o bryd a byddai'r Aelodau'n cael eu briffio erbyn diwedd mis Ionawr.

Dywedodd y Cyngorydd Wilson fod yr adroddiad yn dangos faint o waith yr oedd y Cyngor yn ei wneud gyda phartneriaid preifat a phartneriaid yn y Trydydd Sector. Cyfeiriodd at y Cynllun Eco 4 Flex a nodir ym Mharagraff 2.40 yr adroddiad fel cynllun i helpu i leihau costau gwresogi cartrefi ac anogodd bobl i wneud cais os oeddent yn credu y gallent fod yn gymwys cyn diwedd mis Mawrth 2026.

Dywedodd y Cyngorydd Perkes fod y Gwasanaeth Cyngori Ariannol yno i helpu tenantiaid tai sydd angen cymorth a byddai'r rhaglen 30 mlynedd ar gyfer adeiladu cartrefi yn cynorthwyo i gefnogi cyfleoedd bywyd trigolion ledled Bro Morganwg.

Dywedodd y Cyngorydd John fod Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi nifer gyfyngedig o leoedd defnyddio gwasanaethau hamdden am ddim er budd trigolion.

Dywedodd yr Arweinydd fod llawer iawn o ddata yn yr adroddiad a oedd yn dangos beth oedd ar gael i drigolion Bro Morganwg a diolchodd i'r Swyddogion am faint o gymorth a ddarparwyd.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid nodi'r gwaith sy'n cael ei wneud o ran mynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng costau byw fel rhan o gyflawni Bro 2030.
- (2) Y dylid cymeradwyo'r cynigion ar gyfer symud ymlaen ag ymateb i'r data diweddaraf a ryddhawyd fel rhan o Fynegai Amddifadedd Lluosog Cymru a bod y Cabinet yn derbyn adroddiad pellach ar hynny a gwaith cyffredinol y Cyngor i fynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng costau byw ymhen chwe mis.
- (3) Y dylid nodi'r defnydd o'r gronfa wrth gefn costau byw i gefnogi'r rhai mewn angen.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Er mwyn sicrhau bod y Cabinet yn ymwybodol o'r gwaith sy'n cael ei wneud o ran mynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng costau byw a oedd wedi'i nodi fel her allweddol yn y Fro 2030.
- (2) Er mwyn galluogi'r Cabinet i ystyried cynnydd wrth fynd i'r afael â'r maes gwaith hwnnw fel blaenoriaeth yn y Fro 2030 a sicrhau bod y Cyngor yn datblygu gwaith yn weithredol o fewn cymunedau mwyaf difreintiedig Bro Morganwg.
- (3) Er mwyn sicrhau bod y Cabinet yn ymwybodol o'r defnydd o'r gronfa wrth gefn costau byw hyd yma.

C188 YMGYNGHORIAD AR Y CYNNIG I GREU MODELAU CYFLWYNO NEWYDD AR GYFER DARPARIAETH ARBENIGOL GWELL A CHYNALIADWY (ACG) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU DECHRAU'N DDA)–

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i hysbysu'r Cabinet o ganlyniad yr ymarfer ymgynghori a gynhaliwyd ar y cynnig i greu model cyflawni newydd ar gyfer darpariaeth arbenigol well a chynaliadwy.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) BOD yr Adroddiad Ymgynghori (Atodiad A); yr Adroddiad Ymateb i'r Ymgynghoriad (Atodiad B); Atodiadau eraill sydd wedi'u cynnwys fel rhan o'r adroddiad, gan gynnwys yr Asesiad Effaith ar y Gymuned a'r Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb yn Atodiadau C a D yn y drefn honno, fel sy'n ofynnol o dan baragraff 3.6 o God Trefniadaeth Ysgolion 2018, yn cael eu cymeradwyo i greu modelau cyflwyno newydd ar gyfer darpariaeth arbenigol well a chynaliadwy.
- (2) BOD cytundeb yn cael ei gymeradwyo i symud ymlaen i'r cam statudol nesaf o'r cynnig i greu modelau cyflwyno newydd ar gyfer darpariaeth arbenigol well a chynaliadwy, yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'r cod statudol.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Er mwyn sicrhau bod y Cabinet wedi ystyried yr holl wybodaeth berthnasol fel sy'n ofynnol o dan y Cod statudol wrth ddod i benderfyniad ynghylch a ddylid symud ymlaen i gam statudol nesaf y cynnig.
- (2) Er mwyn galluogi'r Cyngor i symud i gam nesaf y broses drwy gyhoeddi hysbysiad statudol, a thrwy hynny ganiatáu cyfle pellach i randdeiliaid wneud

sylwadau yn ystod y cyfnod gwrthwynebu a sicrhau bod capasiti i ddarparu canolfan ragoriaeth ar gyfer anghenion ieuchyd cymdeithasol, emosiynol a meddyliol ac yn darparu amgylchedd ysgogol, cyfoethog a staff arbenigol i ddarparu ar gyfer plant ag anghenion ieuchyd cymdeithasol, emosiynol a meddyliol yn llawn amser, gan adlewyrchu ymrwymadau'r Cyngor i fodloni gofynion Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg 2018 (Deddf ADYTA 2018).

C189 RHAGLEN RANBARTHOL CYSYLLTU Â GWAITH (ACG) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU DECHRAU'N DDA) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i ofyn am gymeradwyaeth gan y Cabinet i ymrwmo i gytundeb i gyflawni 'Cysylltu â Gwaith', rhaglen gyflogadwyedd yr Adran Gwaith a Phensiynau (AGP), i'w chyflawni o dan gytundeb rhanbarthol gyda Chyngor Caerdydd a dirprwyo pwerau penodol i swyddogion a enwir a deiliaid portffolio perthnasol sy'n ymwneud â chyflawni'r prosiect yn lleol.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

- (1) Y dylid nodi trosolwg o raglen Cysylltu â Gwaith Llywodraeth y DU.
- (2) Y dylid rhoi cymeradwyaeth i'r Tîm Cyflogadwyedd Dysgu a Sgiliau ymrwmo i gytundeb rhanbarthol gyda phob un o 10 Awdurdod Lleol De-ddwyrain Cymru, gyda Chyngor Caerdydd yn gweithredu fel y Corff Derbynnnydd Grant ar ran Cyngor Bro Morganwg.
- (3) Y dylid rhoi cymeradwyaeth i weithio gyda Chyngor Caerdydd fel Tîm Canolog y Corff Derbynnnydd Grant, a fyddai'n goruchwyllo gweithredu a rheoli'r Rhaglen Cysylltu â Gwaith ar draws rhanbarth De-ddwyrain Cymru.
- (4) Y dylid rhoi cymeradwyaeth i'r tîm Cysylltu â Gwaith eistedd o fewn Dysgu a Sgiliau fel rhan o dîm cyflogadwyedd Cymunedau dros Waith a Mwy ym Mro Morganwg.
- (5) Y dylid rhoi awdurdod dirprwyedig i Gyfarwyddwr Dysgu a Sgiliau (mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd Gweithredol ac Aelod y Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Iaith Gymraeg, y Prif Weithredwr, Pennaeth Cyllid/Swyddog Adran 151 a'r Swyddog Monitro/Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd) i baratoi, cwblhau a gweithredu'r ddogfennaeth gyfreithiol ofynnol i alluogi Cyngor Bro Morganwg i ymrwmo i gytundeb cyfreithiol trwy Gontract/CLG neu Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth cefn wrth gefn gyda Chaerdydd i symud y gwaith hwn ymlaen.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Rhoddodd cyflwyno Cysylltu â Gwaith gyfle sylweddol i ddarparu cefnogaeth ychwanegol i drigolion oedd yn economaidd anweithredol oherwydd cyflyrau ieuchyd

hirdymor. Dros oes y rhaglen, disgwyliid y byddai dros 9,500 o bobl ar draws y rhanbarth (gan gynnwys dros 275 ym Mro Morganwg) yn elwa o gefnogaeth arbenigol.

(2) Cymeradwyo aliniad rhanbarthol agosach ar raglen Cysylltu â Gwaith, gan sicrhau trefniadau gwaith ar y cyd ag ardaloedd Awdurdod Lleol eraill De-ddwyrain Cymru o dan oruchwyliaeth y corff Derbynwyr Grant.

(3) Cydnabod a chytuno ar rôl y corff Derbynwyr Grant ac awdurdodi swyddogion i alinio â thelerau ac amodau.

(4) Sicrhau aliniad staff a chysyniad y prosiect o fewn y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau i gefnogi datblygiad Cysylltu â Gwaith.

(5) Cael awdurdod i baratoi, cwblhau a gweithredu'r ddogfennaeth gyfreithiol ofynnol i alluogi'r prosiect Cysylltu â Gwaith i symud ymlaen.

C190 STRATEGAETH GOLYGFA STRYD DDIWYGIEDIG (2026-2031) (WCA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU LLE) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i geisio awdurdod i gymeradwyo gwasanaeth glanhau newydd yn seiliedig ar “Olygfa Stryd” sy'n ymgorffori blaenoriaethau Creu Lleodedd.

Dywedodd y Cyngorydd Wilson fod cynllun peilot wedi bod ar gyfer casglu plastigau meddal ym Mhenarth a oedd wedi bod yn hynod lwyddiannus ac roedd yn falch bod darpariaeth debyg wedi'i chyflwyno ledled Bro Morganwg a gweithio tuag at leihau faint o wastraff gweddilliol.

Trafododd yr adroddiad hefyd welliannau i olygfa'r strydoedd o ganlyniad i ad-daliad o £3.8m drwy'r Cynllun Cyfrifoldeb Cynhyrchwyr Estynedig. Manylwyd ar y tri opsiwn a ystyriwyd ym Mharagraff 2.15 o'r adroddiad, gydag Opsiwn 3 yn opsiwn dewisol, gan ychwanegu £1m o fuddsoddiad ochr yn ochr â chyllidebau wedi'u hail-alinio. Byddai timau'n rhagweithiol ac yn adweithiol ac yn defnyddio technolegau newydd i gynorthwyo gyda'u gwaith, darparu amser troi cyflymach ac osgoi oedi. Fel rhan o Opsiwn 3, roedd ffocws hefyd ar gynnwys y gymuned a gweithio gyda phartneriaid y Cyngor ar gyflawni.

Ochr yn ochr â thrigolion a phartneriaid, roedd y Cyngor yn gweithio i ymladd yn erbyn newid hinsawdd gyda mwy o ddefnydd o gerbydau trydan a thechnoleg gynaliadwy i leihau'r ôl troed carbon.

Byddai'r adroddiad yn cael ei ystyried ymhellach gan y Pwyllgor Craffu Lle yn ei gyfarfod ar 20 Ionawr 2026.

Dywedodd y Cyngorydd Brooks ei fod yn fenter gyffrous a byddai'n gweithio ochr yn ochr â'r cynlluniau Creu Lleodedd ar gyfer y pedair tref a mannau eraill.

Dywedodd yr Arweinydd fod ad-daliad y cyllid Cyfrifoldeb Cynhyrchydd Estynedig yn rhannol o ganlyniad i berfformiad a chyfraniad trigolion Bro Morganwg, gan wneud Cyngor y Fro yn un o'r perfformwyr gorau o ran cyfraddau ailgylchu a oedd wedi'u cyfieithu'n gefnogaeth ariannol a chyfleodd ei diolch i drigolion Bro Morganwg am eu holl ymdrechion. Diolchodd y Cynghorydd Wilson hefyd i'r Swyddogion a'r gweithredwyr dan sylw.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid ad-daliad o £3.8m gan PackUK, y flwyddyn ariannol hon, ar gyfer rheoli gwastraff pecynnu yn 2021/22 drwy'r Cynllun Cyfrifoldeb Cynhyrchwyr Estynedig (CCCE), yn cael ei nodi.
- (2) Y dylid ail-frandio Glanhau Strydoedd a'i ddisodli â gwasanaeth Golygfa Stryd fodern newydd a fyddai'n canolbwyntio ar ymgysylltu ac yn ceisio cynyddu cyfranogiad a chyfranogiad cymunedol yn cael ei gymeradwyo mewn egwyddor.
- (3) Y dylid dyraniad cyllid Cyfrifoldeb Cynhyrchwyr Estynedig (CCCE) ar gyfer 2025/26 a 2026/27 fel y manylir yn yr adroddiad yn cael ei gytuno mewn egwyddor.
- (4) Y dylid cyllideb refeniw Gwasanaethau Cymdogaeth ar gyfer 2025/26 a 2026/27, fel y manylir yn yr adroddiad, yn cael ei diwygio a'i chymeradwyo mewn egwyddor.
- (5) Y dylid ail-bwrpasu a chreu'r swyddi a nodwyd yn yr adroddiad yn cael ei gymeradwyo mewn egwyddor.
- (6) Y dylid casgliadau plastig meddal wrth ymyl y ffordd wythnosol gan ddefnyddio cyllid EPR yn cael eu cyflwyno ledled Bro Morganwg yn barhaol, o 13 Ebrill 2026.
- (7) Y dylid defnyddio gweithdrefn penderfyniadau brys y Cyngor, fel y nodir yn adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor, yn cael ei gytuno ar gyfer Penderfyniad (6) yr adroddiad.
- (8) Y dylid yr adroddiad yn cael ei gyfeirio at y Pwyllgor Craffu Lle i'w ystyried.
- (9) O ystyried nad oes unrhyw argymhellion wedi'u derbyn gan y Pwyllgor uchod, y dylid cytuno ar Benderfyniadau (1) i (5).

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Fel bod y Cabinet wedi cael gwybod am daliad CCCE y flwyddyn mewn perthynas â blwyddyn asesu 2021/22.

(2-5) Er mwyn sicrhau cytundeb "mewn egwyddor" y Cabinet i'r Penderfyniadau, cyn iddynt gael eu hystyried gan y Pwyllgor Craffu priodol.

(6) Ymestyn casgliad plastigau meddal wrth ymyl y ffordd i bob preswilydd ledled Bro Morgannwg.

(7) Er mwyn hwyluso'r trefniadau ar gyfer casglu plastigau meddal wrth ymyl y ffordd oherwydd yr amser arweiniol o hyd at 12 wythnos i archebu bagiau, trefnu danfoniadau a dylunio'r llenyddiaeth briodol.

(8) Er mwyn caniatáu i'r Pwyllgor Craffu priodol ystyried y materion hynny.

(9) Er mwyn caniatáu i bob argymhelliad gael ei fwrw ymlaen cyn gynted â phosibl.

C191 ADRODDIAD GWRTHWYNEBIAD: GORCHYMYN RHEOLEIDDIO TRAFFIG ARFAETHEDIG (TRO) AR GYFER YR ADOLYGIAD O'R TERFYN CYFLYMDER DIOFYN O 20MYA AR Ffordd Gyfyngedig o FEWN RHWYDWAITH PRIFYRDD LLEOL Y DYFFRYN (WCA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU LLE) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i hysbysu'r Cabinet am y gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ac i gynnig ffordd briodol ymlaen.

Dywedodd y Cyngorydd Wilson fod tystiolaeth yn dilyn cyflwyno'r terfyn cyflymder diofyn o 20mya wedi dangos bod llai o ddamweiniau, llai o anafiadau a llai o farwolaethau o ganlyniad.

Roedd yr adroddiad yn manylu ar y broses gyfreithiol Gorchymyn Rheoleiddio Traffig (GRT) sy'n ofynnol wrth gynnig unrhyw newid i derfynau cyflymder a'r ymgynghoriad a'r ymatebion dilynol i'r cynigion cysylltiedig.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid y gwrthwynebiadau i'r cynnig ar gyfer Heol Llanilltud Fawr, y Bont-faen am y rhesymau a nodwyd yn yr adroddiad yn cael eu derbyn.

(2) Y dylid, ar ôl ystyried yr holl wrthwynebiadau eraill, fel yr amlinellwyd yn yr adroddiad, yn cael ei benderfynu nad oeddent yn cyfiawnhau gwelliant a chymeradwyo'r newidiadau arfaethedig i'r Gorchymyn Rheoleiddio Traffig (GRT) i alluogi gweithredu'r newidiadau i'r derfynau cyflymder.

(3) Y dylid y gwrthwynebwyr yn cael gwybod am y penderfyniadau hynny.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Er mwyn galluogi cadw'r terfyn cyflymder 20mya presennol, gan adlewyrchu'r sylwadau o'r ymgynghoriad cyhoeddus.
- (2) Er mwyn caniatáu i'r gorchymyn arfaethedig gael ei ddiwygio a'i weithredu, fel yr adlewyrchir yn y sylwadau o'r ymgynghoriad cyhoeddus.
- (3) Er mwyn sicrhau bod pawb a gymerodd ran yn yr ymgynghoriad GRT wedi cael gwybod am ganlyniad y broses.

C192 LLYWODRAETHU'R TREFNIADAU CYDWEITHREDOL AR GYFER GWASANAETHAU MABWYSIADU A MAETHU (AWDURDODAU LLEOL) CYMRU – CWORWM Y PWYLLGOR CYDWEITHREDOL CENEDLAETHOL AR GYFER GWASANAETH MABWYSIADU CENEDLAETHOL CYMRU A MAETHU CYMRU (GCI) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU BYW'N DDA) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i gael cytundeb i 'Weithred Amrywio' i ddiwygio'r cworwm sy'n ofynnol ar gyfer cyfarfodydd y Cyd-bwyllgor Cenedlaethol.

Dywedodd y Cyngorydd Williams ei bod wedi bod yn anodd cael cynrychiolwyr o bob un o'r 22 Awdurdod yng Nghymru at ei gilydd ar yr un pryd a bod yr adroddiad yn ceisio gwneud y newid i ganiatáu i'r Cyd-bwyllgor gyfarfod yn fwy rheolaidd a galluogi goruchwyliaeth o'r trefniadau cydweithredol ar gyfer gwasanaethau mabwysiadu a maethu.

Roedd hwn yn fater i'w gyfeirio gan y Weithrediaeth i'r Cyngor Llawn i'w ystyried yn dilyn ymgynghoriad.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid lleihau cworwm y Cyd-bwyllgor i 40%, gyda chynrychiolaeth o o leiaf 3 ardal ranbarthol.
- (2) Y dylid rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Swyddog Monitro/Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd i ymrwymo i'r Weithred Amrywio ar ran y Cyngor i alluogi hynny.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Byddai cytuno ar y cynnig yn galluogi'r Cyd-bwyllgor i gyfarfod a chyflawni ei swyddogaethau ar ran Awdurdod Lleol Bro Morganwg gan alluogi iddo oruchwyllo'r trefniadau cydweithredol ar gyfer gwasanaethau mabwysiadu a maethu.
- (2) Er mwyn sicrhau bod y cytundeb ar gyfer y newid wedi'i adlewyrchu yn y ddogfennaeth briodol.